ЕВОЛЮЦІЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ВЛАДИ В США

Левчук Марія В'ячеславівна
кандидат юридичних наук
асистент кафедри історії права і держави
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

На сьогоднішній день інститут президента є надзвичайно поширеним в усьому світі. Більшість країн світу, що входять до складу ООН, у своєму державному устрої мають інститут президента.

Саме слово «президент», що у перекладі з латини означає «той, що сидить попереду», було відоме ще за античних часів, однак ним називали не політичного діяча, а головуючого на зібраннях. Ймовірно, саме тому це слово було обране для позначення голови новоствореної американської держави, адже тоді у ній було вкрай упереджене ставлення до будь-якого правителя, оскільки колишні британські колонії тривалий час перебували під утиском британського монарха, а слово «президент» не несло негативних асоціацій.

Спочатку слово «президент» з'явилося в «Статтях конфедерації», де мова йшла про голову Комітету штатів (органу, що здійснював обов'язки уряду в перервах між сесіями Конгресу). І лише Конституція 1787 року проголосила президента главою виконавчої влади та держави в цілому. В той час у низці американських штатів очільники виконавчої влади іменувались президентами, а не губернаторами.

Конституція США 1787 р., якою вводився інститут президента країни та визначалися його повноваження, була прийнята під впливом низки чинників, серед яких основним виступило негативне ставлення до метрополії, яку для американців уособлював британський монарх. Тому однією з головних задач американців було створити таку систему правління, за якої глава держави не зміг би узурпувати всю повноту влади і стати одноосібним тираном. Відтак, за основу була взята теорія Ш.-Л. Монтеск'є про поділ влади та розроблена складна система стримувань та противаг.

Творці американської конституції, побоюючись сильної президентської влади, навмисне обмежили повноваження президента. Однак у XX ст. реальна влада президента не тільки у внутрішньому житті США, але й в усьому світі значно зросла. На думку В. Міхальова, це відбулося як завдяки певному розширенню президентських повноважень парламентськими актами, так і тому,

© Левчук М.М.

що президенти навчилися користуватися своїми конституційними повноваженнями оптимальним для себе способом [1; 58].

Найбільший обсяг повноважень президент США має як голова виконавчої влади. В цій якості він керує величезним виконавчим апаратом, призначає «за порадою та за згодою Сенату» всіх посадовців США, посади яких передбачені Конституцією та законом, якщо в самій Конституції не передбачено інший порядок їх призначення. В двох випадках президент має право самостійного, без «поради та згоди Сенату», призначення посадових осіб: якщо таке право прямо надане йому законом та якщо вакансія відкривається в період між сесіями Конгресу – на термін до закінчення найближчої сесії.

Порядок звільнення посадових осіб США не прописаний у Конституції. На практиці воно здійснюється президентом одноособово, якщо в законі прямо не передбачено іншого.

Нарешті, як глава виконавчої влади, президент має право вимагати від керівника кожного міністерства письмової думки щодо будь-якого питання його компетенції. Таким чином, ще раз підкреслюється, що уряд в США не є вищим органом виконавчої влади, вищим органом виконавчої влади є президент. Голови департаментів можуть лише висловлювати свою думку з питань, віднесених до їх відома, таким чином виступаючи радниками президента. Всі рішення у питаннях його компетенції приймаються президентом одноособово.

Серед іншого, президент має право накласти відкладальне вето на законопроекти Конгресу. Якщо президент мотивованим посланням відмовляє в затвердженні законопроекту або резолюції, схвалених обома палатами конгресу, то таке вето може бути подолане лише якщо законопроект або резолюцію підтримає кваліфікована більшість конгресменів обох палат.

Носій судової влади – Верховний суд – формується сумісно президентом та Конгресом. Члени Верховного суду призначаються президентом «за порадою та за згодою Сенату», тобто за схвалення двох третин присутніх сенаторів за наявності кворума.

Відтак, американська модель правління має низку рис, які сьогодні розглядаються як класичні риси президентської республіки. Серед них, зокрема, такі: а) голова держави обирається всенародно (з залученням колегії вибірників); б) терміни повноваження голови держави та законодавчого органу фіксовані та неоднакові; в) новообраний президент має прерогативу призначення уряду та визначення його складу; г) президент має певні права у законодавчій сфері, передусім право вето.

Після прийняття Конституції США 1787 року виявилося, що її положення є надто лаконічними та не охоплюють всіх життєвих ситуацій, які можуть статися. При складанні тексту Конституції надто багато «малося на увазі» і в кінцевому рахунку не було прописано у самому її тексті. Крім того, оскільки США стали на шлях розбудови принципово нової для того часу держави, деякі проблеми були просто невідомі, а їх появу передбачити було неможливо.

Є декілька шляхів вдосконалення Конституції. Найбільш розповсюдженими з них є заміна застарілої Конституції новою або прийняття змін до існуючої Конституції. Однак американський законодавець обрав свій, досить оригінальний шлях: він не змінював вже існуючі статті та не замінював їх на нові, а доповнював Конституцію новими статтями – поправками. Всі поправки були ретельно виважені, обговорювалися, в окремих випадках, навіть не роками, а десятиріччями. Всі поправки були спрямовані на подолання реальних практичних ситуацій та на збереження демократичних цінностей, які є наріжним каменем Конституції США.

Недоліки в системі виборів президента і необхідність провести зміни в цій сфері яскраво показали вибори 1800 р. Це був той час, коли двопартійна система в США лише почала формуватись. Вибірники мали кожний по два голоси, але могли голосувати лише за президента, а віце-президентом автоматично ставав кандидат, який став другим. Внаслідок плутанини обидва кандидати від демократів-республіканців - Томас Джефферсон та Аарон Бурр отримали рівну кількість голосів - 73. Подальша процедура передбачала вирішення цього питання в Конгресі Палатою представників, де більшість тоді мали федералісти. Щоб позбавити Джефферсона президентства, федералісти голосували за Бурра. Це призвело загострення політичної кризи, адже тридцять п’ять голосувань поспль не дали результату – кожен раз Джефферсону не вистачало голосу одного штату, і лише втручання лідера федералістів Александра Гамільтона, дозволило вирішити питання на користь останнього. На тридцять шостому голосуванні Томаса Джефферсона було обрано Президентом США [3; 92-93].

Щоб виключити в майбутньому подібну невизначеність, 1804 року була прийнята XII Поправка до Конституції, яка дозволяла вибірникам голосувати одним голосом за президента, а другим — за віце-президента. Поправка звучить таким чином: «Вибірники збираються у відповідних штатах і таємним голосуванням подають свої голоси за Президента і Віце-президента, з яких принаймні один не є мешканцем одного з ними штату. У своїх бюлетенях вибірники вказують особу, за яку вони голосують як за Президента, а в окремих

бюлетенях - особу, за яку вони голосують як за Віце-президента. Вони мають виготовити окремі списки на всіх кандидатів на Президента, і на всіх кандидатів на Віце-президента, із зазначенням кількості голосів за кожного. Ці списки вони мають підписати, посвідчити і запечатаним листом надіслати до осідку уряду Сполучених Штатів голові Сенату. Голова Сенату повинен за присутності Сенату і Палати представників розпечатати всі такі повідомлення, і тоді голоси підраховують. Особа, яка дістала найбільше голосів на Президента, має бути Президентом, якщо ця кількість становить більшість з загальної кількості призначених вибірників. Якщо жодна з висунутих кандидатур не дістане такої більшості, тоді з осіб, які дістали найбільшу кількість голосів у списках кандидатур на Президента, але не більше за трьох таких осіб, Палата представників має негайно обрати Президента таємним голосуванням. За таких виборів голосують штати, і представництво кожного штату має один голос. Кворум для цієї мети становлять дві третини штатів, представлених кожен одним чи кількома членами, і для обрання потрібна більшість з-поміж усіх штатів. Якщо Палата представників, якій належить право обирати, не обере Президента до четвертого дня наступного березня, обов'язки Президента має виконувати Віце-президент, так само у випадку смерті чи інших причин, що не дають Президентові змоги виконувати свої обов'язки.

Особа, яка дістане найбільше голосів на Віце-президента, має бути Віце-президентом, якщо ця кількість становить більшість загальної кількості призначених вибірників. Якщо ніхто не дістане більшості, то Віце-президента обирає Сенат із двох кандидатур, які дістали найбільшу кількість голосів у списках. Кворум для цієї мети становлять два сенатори, але для обрання потрібна більшість загальної кількості сенаторів.

Жодна особа, яка не задовольняє вимогам Конституції стосовно Президента, не може бути обраною також на Віце-президента Сполучених Штатів» [4; 856].

Як бачимо з цієї поправки, кожен вибірник має роздільно голосувати за Президента та Віце-Президента. Внаслідок цього обидві ці посадові особи повинні, вочевидь, належати до однієї партії. У випадку, коли вибірники не зуміли обрати Президента та (або) Віце-Президента, питання обрання цих осіб належить до відома різних інституцій Конгресу: Президента обирає Палата Представників; Віце-Президента – Сенат. Вважаємо, що це пов’язано із обов’язками, які виконує кожна з цих політичних фігур. Невипадковим у Дванадцятій поправці є те, що Президента, з точки зору авторів поправки,

обирають «Штати», які представляє саме Палата Представників. Сенат вибирає Віце-Президента, оскільки саме він формально очолює Сенат США.

Наступна поправка встановила дату закінчення термінів повноважень конгресу і президента, яку було ратифіковано 23 січня 1933 року. ЇЇ метою було скорочення терміну, який проходить між виборами президента та конгресу і закінченням повноважень відповідно колишнього президента та Конгресу минулого скликання. За старим порядком новий президент заступав на свій пост через чотири місяці після виборів – у березні наступного року, і тому протягом всього цього періоду могло існувати двовладдя. Двічі це призводило до криз: у 1861 році обраний президент Авраам Лінкольн не мав можливості своєчасно відреагувати на сецесію південних штатів, а в 1933 році (вже під час ратифікації поправки) обраний президент Франклін Делано Рузвельт не мав можливості проводити свою програму «Нового курсу». Аналогічна ситуація виникала і з Конгресом, вибори до якого проходили у грудні, а перше засідання нового скликання – в березні. XX Поправкою обидві дати були перенесені на січень: 3 січня - для Конгресу, 20 січня - для президента.

Крім того, поправка передбачила, що в разі смерті обраного президента до інавгурації, президентом має стати обраний віце-президент США. Через 23 дні після прийняття поправка мало не знадобилася. 15 лютого 1933 р. на обраного президента США Франкліна Рузвельта було скоєно замах, але Рузвельт не постраждав. Якби ж це сталося, то 4 березня президентом став би обраний віце-президент Джон Гарнер.

Наступна поправка до Конституції США, що торкалась Президента США – це Поправка XXII, яка стосується кількості термінів переобрання Президента та була прийнята тільки в 1947 р. Конституція США залишила це питання без розгляду. Але слід зазначити, що з часів заснування посади Президента США та до 1940 року включно жодну особу не було переобрано на третій термін.

Цікавим є, що це питання впродовж тривалого часу не було визначене, проте зберігалось у вигляді правового звичаю або політичної традиції. Ще перший Президент США Джордж Вашингтон, пробувши на своїй посаді вісім років (два терміни), відмовився балотуватися втретє.

Разом із тим, слід додати, що потенційні можливості та загрози у випадку переобрання Президента США на третій термін деякою мірою намагались передбачали ще автори «Федераліста», А. Гамільтон, Дж. Медісон та Дж. Джей, за часів прийняття Конституції США. Вони розглядали можливість заборонити переобрання Президента США, як засіб для того, щоб обмежити владу Президента [5; 332]. Проте, вирішальним фактором у створенні традиції став

той факт, що ініціатива першого Президента США була підтримана наступними за ним Т. Джефферсоном, Дж. Медісоном, Дж. Монро та Е. Джексоном, які самі, добровільно, відмовилися балотуватися на третій термін. Ця традиція проіснувала більше 130 років.

Час від часу у деяких американських президентів виникали задуми обиратися на третій термін, але з різних причин ці задуми не були реалізовані. Рух за встановлення конституційних обмежень терміну перебування на посаді Президента США, почався майже одразу із прийняттям Конституції США. Прибічники цього руху ніколи не були задоволені самою лише силою традиції, розпочатою Джорджем Вашингтоном, та намагалися закріпити це правило юридичним актом. З 1789 по 1947 роки, тобто більш ніж за півтора століття, до Конгресу було внесено 270 пропозицій щодо обмеження можливостей переобрання діючого Президента. Кількість внесення подібних поправок постійно збільшувалася, поки, нарешті, на перше засідання Сенату 1947 року таких пропозицій не було внесено відразу вісім.

Тільки Франклін Рузвельт порушив традицію, будучи обраним Президентом чотири рази поспіль. Така висока підтримка Рузвельта пояснюється вдалою економічною і військовою політикою в складні для США часи – Великої депресії та Другої світової війни, і як наслідок – незаперечна підтримка Рузвельта народом. Проте Франклін Рузвельт не провів на посту повних чотири терміни — уже на 61-ий день четвертого терміну він помер від крововиливу в мозок, а пост зайняв Гаррі Трумен.

Отже, головним змістом вказаної поправки є те, що згідно із нею жодна особа не може бути обрана на посаду Президента США більш ніж на два терміни поспіль.

Останньою поправкою, що торкається президента США є XXV Поправка, що визначила порядок передачі обов'язків президента у разі дострокового припинення його повноважень (у більшості випадків — загибелі або вбивства).

Згідно з Конституцією США, припинення повноважень Президента США можливе за наступних підстав: смерть, відставка, імпічмент, а також нездатність здійснювати пов’язані з посадою права та обов’язки. В останньому випадку таке припинення може мати як остаточний, так і тимчасовий характер (з усіх інших підстав повноваження президента припиняються остаточно).

В первинному тексті Конституції США досить неточно було сформульовано у якому порядку відбувається заміна віце-президентом президента у разі дострокового припинення його повноважень. Конституції містила положення тільки про те, що у випадку відсторонення президента від

посади або його смерті чи визнання недієздатним повноваження переходять до віце-президента. Однак виникала колізія - чи стає віце-президент президентом або ж віце-президент стає виконувачем обов'язків президента.

Вже у 1841 р. відбулись події, що призвели до появи так званого «Прецедента Тайлера». Після смерті президента Вільяма Генрі Гаррісона його, згідно положень Конституції, мав замінити віце-президент Джон Тайлер, який, на думку тогочасних політиків США, мав прийняти посаду виконувача обов'язків президента. Тайлер відмовився підписувати відповідні документи і, попри численні заперечення, прийняв присягу президента.

Також, хоча Конституція передбачала припинення повноважень президента через нездатність здійснювати пов’язані з посадою права та обов’язки, проте процедура визнання президента недієздатним і порядок переходу у такому разі повноважень до віце-президента, не були прописані. Окрім того, відкритим залишалось питання про те, хто має право визнавати главу держави недієздатним. Наприклад, після інсульту президента Вільсона він не міг виконувати свої обов'язки і був повністю ізольований від них. Залишається невідомим, хто у 1919-1921 роках реально виконував обов'язки президента (вважається, що це була перша леді і президентські радники), але офіційно президент залишався на своїй посаді.

«Прецедент Тайлера» поклав початок звичаю, якого суворо дотримувалися всі віце-президенти при достроковому утворенні вакансії президентської посади та який отримав конституційне закріплення прийняттям Поправки XXV, яка набула чинності в 1967 році і була ратифікована майже всіма штатами, які на той момент були членами федерації (досі не ратифікували поправку Північна Дакота, Джорджія та Південна Кароліна).

Постать віце-президента в державному механізмі США можна охарактеризувати в основному як резервну. Конституція не наділила його владними повноваженнями. Він головує на засіданнях Сенату, бере участь у засіданнях Кабінету, виконує окремі доручення президента. Але основне значення цієї посади полягає в заміщенні президента в разі його тимчасової нездатності виконувати обов’язки та в прийнятті на себе його повноважень при його достроковому звільненні.

XXV Поправка регламентувала в чіткій формі порядок переходу влади у випадках дострокового припинення повноважень президента :

«У випадку усунення Президента з посади, його смерті або відставки, Президентом стає Віце-президент.

У випадку вакантної посади Віце-президента Президент має висунути кандидата на Віце-президента, який обіймає посаду, доки не буде затверджений більшістю голосів обох палат Конгресу.

У випадку подання Президентом тимчасовому голові Сенату і спікеру Палати представників письмової заяви про неспроможність виконувати функції та обов'язки Президента і доки він не подасть їм заяву протилежного змісту, такі функції та обов'язки мають виконуватися Віце-президентом як заступником в обов'язках Президента.

У випадку подання Віце-президентом і більшістю вищих урядовців органів виконавчої влади або такого іншого органу, який встановлено Конгресом згідно з законом, тимчасовому голові Сенату і спікеру Палати представників своєї письмової заяви про неспроможність Президента виконувати свої посадові повноваження та обов'язки, Віце-президент негайно наділяється усіма посадовими повноваженнями та обов'язками як чинний Президент.

Згодом, якщо Президент подає тимчасовому голові Сенату і спікеру Палати представників письмову заяву про хибність думки щодо такої неспроможності, він повертає собі посадові повноваження та обов'язки, хіба що Віце-президент і більшість вищих урядовців або органів виконавчої влади або такого іншого органу, який буде встановлено Конгресом згідно з законом, подадуть протягом чотирьох діб тимчасовому голові Сенату і спікеру Палати представників письмову заяву про неспроможність Президента виконувати свої посадові обов'язки і повноваження. Тоді Конгрес має вирішити цю справу, зібравшись протягом сорока восьми годин, якщо це сталося у перерві між сесіями. Якщо Конгрес протягом двадцяти одного дня після одержання останньої письмової заяви або, якщо це сталося у перерві між сесіями, протягом двадцяти одного дня після того, як Конгрес мав зібратися, більшістю у дві третини обох палат вирішить, що Президент неспроможний виконувати свої посадові обов'язки і повноваження, їх має виконувати Віце-президент як чинний президент. В інших випадках Президент повертає собі посадові повноваження та обов'язки» [4; 859].

XXV Поправка передбачає і порядок заміщення посади віце-президента, якщо вона звільниться раніше, ніж сплине термін повноважень, на який його було обрано. Президент призначає віце-президента, який займає посаду після затвердження його кандидатури більшістю голосів обох палат Конгресу. Такий порядок разом з описаною вище процедурою наділення віце-президента повноваженнями президента в разі дострокового припинення повноважень

останнього може призвести до того, що посади президента та віце-президента можуть бути зайняті одночасно не обраними, а призначеними особами.

Такий прецедент мав місце в історії США. Він також пов'язаний з відставкою Р. Ніксона. Незадовго до неї, на початку 1974 року, у зв'язку з обвинуваченням у корупції, пішов у відставку віце-президент С. Агню., Р. Ніксон призначив віце-президентом Дж. Форда, який після відставки самого Ніксона став президентом. Посада віце-президента знов залишилась вакантною, і Дж. Форд призначив на неї Н. Рокфеллера.

У разі, якщо одночасно до закінчення терміну повноважень опиняться вакантними посади і президента, і віце-президента, діє Акт про правонаступництво посади Президента Сполучених Штатів 1948 р. Він встановлює цілий перелік посадових осіб (всього 15), які обіймають посаду президента, якщо вона виявиться достроково вакантною. Їх перерахування наводиться в порядку суворої ієрархії: кожна включена у перелік посадова особа обіймає посаду президента лише у тому випадку, якщо жодна з осіб, указаних в переліку раніше, не може зайняти її з поважних причин, до яких віднесені смерть, хвороба, відставка, добровільна відмова, відсторонення від посади, невідповідність вимог, що висуваються до президента. Так, якщо ані президент, ані віце-президент не можуть здійснювати повноваження глави держави, посаду президента обіймає спікер Палати представників. Якщо він цього не зробить, посада президента переходить до голови Сенату pro tempore. Якщо і він не може обійняти цю посаду, на неї призначається державний секретар (посадова особа, яка виконує, зокрема, функції міністра закордонних справ). Далі йде перелік інших міністрів, які можуть зайняти цю посаду.

Повноваження президента у відповідної особи починаються з моменту принесення присяги. Вступ на посаду глави держави тягне за собою відставку з попередньої посади. Відповідна особа перебуває на посаді президента США до закінчення терміну, на який був обраний президент, чиє місце вона зайняла відповідно до Акту 1948 року. Виключення складають випадки припинення обставин, що заважають виконанню обов'язків глави держави президентом або посадовою особою, яка має переважне право на зайняття цієї посади. Тоді до виконання обов'язків глави держави приступає відповідна особа [7; 72].

В історії США шістнадцять разів посада віце-президента залишалася вакантною через смерть або відставку президента чи віце-президента, вісім разів віце-президент ставав президентом внаслідок смерті попередника, а один раз дострокове припинення повноважень президента відбулося внаслідок відставки Р. Ніксона в 1974 році [6; 170].

Вищевикладене доводить, що статус президента змінився під впливом декількох поправок, це - XII, XX, XXII та XXV. Деякі з них змінили статус президента неістотно, наприклад, XXIII поправка всього лише відновила принцип справедливості, наявність якого у демократичній державі є обов'язковим. Вона встановила, що на президентських виборах Вашингтон повинен бути представлений в колегії вибірників таким же числом вибірників, яким представлений найменш населений штат. Таким чином, Вашингтон, округ Колумбія, в цьому відношенні був прирівняний в правах до решти штатів.

Деякі поправки мали вирішальне значення і для статусу президента, і для збереження демократичних цінностей, наприклад, XXII поправка. Слід підкреслити і вагомість своєчасності прийняття поправок. Так, хоча необхідність припинити порушення звичаю, спрямованого на забезпечення демократії та заборона президентам обіймати посаду більш ніж два строки поспіль була зрозуміла багатьом американцям і тоді, коли Ф. Рузвельта обирали втретє та вчетверте, проте це питання не підіймалось коли загроза для США та всього світу була настільки значною, що необхідність прийняття змін для торжества демократії здавалося (та, мабуть, і насправді було) дрібницею.

Також слід відзначити час прийняття XXV поправки: незважаючи на те, що в США вже давно існував звичай, відповідно до якого у випадку дострокового припинення повноважень президента його на посаді заміщував віце-президент, це правило отримало конституційне закріплення у той період, коли правові звичаї вже не здатні були забезпечити правовий порядок і поступово почався процес законодавчого закріплення звичаїв у вигляді правових норм.

Таким чином, за двісті з лишком років свого існування інститут президента у США пройшов еволюційний розвиток. Вагоме значення в визначенні статусу президента зіграли поправки до Конституції США, які закріпили низку правових звичаїв, потреба у регламентації яких законодавчо стала нагальною. Поправками до Конституції США було заповнено ряд прогалин в питаннях процедури обрання президента та порядку заміщення його посади в разі дострокового припинення повноважень, строків обрання президента, що існували в тогочасній політико-правовій системі США і невизначеність яких призводила до загострення політичної кризи в державі та вела до нестабільності. Закріплення законодавчо ряду ключових положень, які торкались статусу президента, значно посилило стійкість правової системи США та баланс між владою.

Список використаних джерел:

1. Михалёв В. Институт президентства в современном мире // Юридичний вісник. – 2011. – №2. – С.57-63.
2. Кулик Ю. Моделі інституту президентства /Юрій Кулик. // Віче. - 2009. - № 12. - С.13-18.
3. Исэров А. Сверхразмерная демократия // Вокруг света. – 2010. – № 5 (май). – С. 82-94.
4. Конституція Сполучених Штатів Америки // Тіндалл Д. Б. Історія Америки / Джордж Браун Тіндалл, Дейвід Е. Шай; пер. з англійської: Людмила Притула, Галина Сташків, Олександра Щур. - Львів: Літопис, 2010. – С. 848-859.
5. Федералист. Политические эссе А. Гамильтона, Дж. Мэдисона и Дж. Джея: Пер. с англ. / Под общ. ред., с предисл. Н.Н.Яковлева, коммент. О. Л. Степановой. – М.: Издательская группа “Прогресс” – “Литера”, 1994. – 592 с.
6. Кучеренко П. А. Конституция США и эволюция президентской власти // Известия вузов. Правоведение : научно-теоретический журнал / Мин. обр. РФ; Межрегиональная ассоциация высших юридических учебных заведений. – Санкт-Петербург, 2010. – № 4 (291). – С. 164-172.
7. Федоров В. Как избирают президента США / В. Федоров. – М., 1980. – 95с.

Стаття присвячена дослідженню статусу та повноважень президента США за Конституцією 1787 р., а також аналізу поправок до Конституції США, які вплинули на зміни в статусі президента.

***Ключові слова**: Конституція США, поправки до конституції США, президент США, статус президента, повноваження президента.*

Статья посвящена исследованию статуса и полномочий президента США по Конституции 1787, а также анализа поправок к Конституции США, которые повлияли на изменения в статусе президента.

***Ключевые слова**: Конституция США, поправки к конституции США, президент США, статус президента, полномочия президента.*

The article investigates the status and powers of the US president under the Constitution in 1787 and amendments to the US Constitution, which influenced the changes in the status of the president.

***Keywords**: US Constitution, Amendment to the US Constitution, the US president, the status of the president, the president's powers.*

© Левчук М.М.